

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik zarządzania kryzysowego (341206)

**Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej
i pracy socjalnej**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik zarządzania kryzysowego (341206)

**Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej
i pracy socjalnej**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik zarządzania kryzysowego (341206)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [376]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Centrum_Powiadamiania_Ratunkowego_w_Krakowie_2.JPG [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i wdrażanie zarządzania kryzysowego.....	10
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pracownik zarządzania kryzysowego 341206

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Nie występują nazwy zwyczajowe zawodu.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 3412 Social work associate professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Klaudia Gumieniak – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Kuchno – Centrum Zarządzania Kryzysowego m. st. Warszawy, Warszawa.
- Magdalena Sławińska – Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Zdzisław Czajka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Maciej Gruza – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Urszula Jeruszka – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Barbara Sajkiewicz – Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Beata Szymańska – Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie, Warszawa.
- Magdalena Twardowska – Urząd m. st. Warszawa, Biuro Funduszy Europejskich i Polityki Rozwoju, Warszawa.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Przemysław Ilczuk – Wydział Transportu Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Małgorzata Sidor-Rządkowska – Wydział Zarządzania Politechniki Warszawskiej, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pracownik zarządzania kryzysowego podejmuje wszelkie działania zapewniające sprawne funkcjonowanie państwa i ochronę życia obywateli w sytuacji kryzysu⁸ – awarii, ataków i zdarzeń spowodowanych siłami natury. Zajmuje się również ochroną infrastruktury krytycznej⁴ oraz pełni całodobowe dyżury w centrach zarządzania kryzysowego¹⁴.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pracownik zarządzania kryzysowego zatrudniony jest na samodzielnym stanowisku w instytucjach takich, jak np. starostwo powiatowe, urząd gminy czy urząd miasta. Podczas codziennej pracy zajmuje się głównie planowaniem i opracowywaniem przedsięwzięć obrony cywilnej⁹, w tym planu działania operacyjnego na danym obszarze. Celem planu jest zapewnienie systemowego, skoordynowanego i efektywnego reagowania na zdarzenia kryzysowe, zapewniającego właściwe prowadzenie działań, głównie w zakresie odpowiedzialności dotyczącej: nadzoru, informowania, ostrzegania i alarmowania ludności.

Pracownik zarządzania kryzysowego opracowuje i gromadzi dokumentację stałego dyżuru urzędu, a dodatkowo wykonuje zadania związane z nakładaniem obowiązków świadczeń osobistych¹⁰ i rzeczowych¹¹. Ponadto osoba zatrudniona na tym stanowisku organizuje i koordynuje⁷ szkolenia z zakresu obrony cywilnej, a także ćwiczenia oraz treningi z zakresu zarządzania kryzysowego.

Podczas występowania sytuacji kryzysowych kieruje działaniami mającymi na celu zapewnienie bezpieczeństwa² oraz pomocy ludności poszkodowanej w wyniku nieszczęśliwego zdarzenia. Pracownik zarządzania kryzysowego ponosi odpowiedzialność materialną za powierzone środki trwałe oraz powierzone mienie z zakresu obrony cywilnej. Dodatkowo, od pracownika zarządzania kryzysowego wymaga się doskonałej znajomości nadzorowanego terenu zarówno pod kątem topografii, demografii, jak i infrastruktury oraz logistyki.

Do prawidłowego wykonywania zadań zawodowych pracownik zarządzania kryzysowego musi posiadać podstawową wiedzę z zakresu dziedzin, takich jak: geografia, biologia, fizyka i psychologia.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** wykonuje pracę polegającą m.in. na:

- określaniu zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym oraz z siłami natury, a także planowaniu zapobiegania przewidywanym zagrożeniom na terenie danego obszaru,
- pełnieniu całodobowego dyżuru celem zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego oraz podwyższania gotowości obronnej państwa,
- informowaniu odpowiednich służb (medycznych, sanitarnych) o zaistniałych sytuacjach kryzysowych oraz innych zdarzeniach, które stanowią zagrożenie¹³ dla ludzi i środowiska,

- koordynowaniu działań służb, inspekcji i straży oraz innych podmiotów biorących udział w akcjach ratowniczych na określonym obszarze,
- organizowaniu systemu łączności, alarmowania i współdziałania między podmiotami uczestniczącymi w działaniach ratowniczych na danym obszarze,
- realizowaniu procedur i programów reagowania w czasie stanu klęski żywiołowej⁶,
- sprawowaniu nadzoru nad systemem wykrywania i alarmowania oraz systemem wczesnego ostrzegania ludności,
- dokumentowaniu działań podejmowanych przez Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- monitorowaniu występujących sytuacji kryzysowych i prognozowaniu rozwoju sytuacji,
- opracowywaniu oraz realizowaniu szkoleń dla pracowników realizujących zadania obronne Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- koordynowaniu przedsięwzięć związanych z organizacją i przygotowaniem szkoleń oraz ćwiczeń w zakresie prowadzenia akcji ratunkowej i udzielania pomocy poszkodowanym.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pracownik zarządzania kryzysowego wykonuje swoją pracę zarówno w biurze, jak i w terenie. W ramach pracy biurowej realizuje on przede wszystkim obowiązki organizacyjne (monitorowanie zagrożeń, prowadzenie szkoleń, opracowywanie planów działania, koordynacja działań odpowiednich instytucji). Z kolei podczas pracy w terenie skupia się na współpracy ze służbami oraz na organizowaniu wszelkiego rodzaju pomocy poszkodowanym.

W związku z nieprzewidywalnością występowania zdarzeń kryzysowych, niekiedy może zajść konieczność pracy w zmiennych warunkach atmosferycznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pracownik zarządzania kryzysowego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- Komputer stacjonarny i mobilny z typowym oprogramowaniem biurowym lub dedykowanym oprogramowaniem umożliwiającym przygotowywanie prezentacji, zbieranie materiałów i danych niezbędnych do planowania i przygotowywania pracy,
- oprogramowanie do przeglądania zasobów internetu, wysyłania i odbierania poczty elektronicznej,
- telefon stacjonarny i komórkowy,
- typowe urządzenia biurowe, takie jak drukarka, ksero, faks, skaner,
- samochód.

Organizacja pracy

Pracownik zarządzania kryzysowego zwykle pracuje w systemie dwuzmianowym, w stałych godzinach, najczęściej 7-9 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu. Dodatkowo pozostaje w gotowości w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Dyspozycyjność i zdolność do szybkiego podejmowania działań są niezbędne do wykonywania tego zawodu. Pracownik zarządzania kryzysowego niekiedy podejmuje pracę w ponadnormatywnym wymiarze godzin, zarówno w dni robocze, jak i święta. Stale współpracuje zarówno z przełożonymi, jak i z przedstawicielami różnych

służb państwowych, z którymi wspólnie działa podczas wszystkich operacji dotyczących sytuacji kryzysowych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pracownik zarządzania kryzysowego narażony jest na stres wynikający ze spoczywającej na nim odpowiedzialności zawodowej, a także na schorzenia typowe dla pracy biurowej. W przypadku pracy w terenie narażony jest na wiele niebezpieczeństw związanych z poszczególnymi sytuacjami kryzysowymi (np. zagrożenia charakterystyczne dla katastrof naturalnych czy przemysłowych). Istotne jest, aby pracownik przestrzegał zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki wynikającej z danej sytuacji kryzysowej, w celu zapewnienia bezpieczeństwa sobie, współpracownikom oraz uczestnikom akcji ratunkowej.

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- choroby wzroku,
- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby układu krążenia wywołane stresem.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pracownik zarządzania kryzysowego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- widzenie stereoskopowe (widzenie głębi umożliwiające ocenę odległości),
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- wyobraźnia przestrzenna,
- uzdolnienia kierownicze i organizacyjne,
- rozumowanie logiczne,
- łatwość wypowiedzenia się w mowie i/lub w piśmie,
- łatwość przerucania się z jednej czynności na drugą,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,

- zdolność do improwizacji,
- zdolność do wchodzenia w różnorodne role społeczne,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- gotowość podporządkowania się,
- komunikatywność,
- asertywność,
- operatywność i skuteczność,
- odpowiedzialność,
- odpowiedzialność proekologiczna,
- samokontrola,
- systematyczność,
- dyspozycyjność,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny,
- odporność emocjonalna,
- odporność na działanie pod presją czasu,
- empatia,
- szacunek dla godności człowieka,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- rzetelność,
- dokładność,
- wytrwałość i cierpliwość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Pracownik zarządzania kryzysowego powinien być osobą nieposiadającą zaburzeń narządów ruchu czy też niepoddających się korekcji zaburzeń narządu wzroku i słuchu. Z uwagi na konieczność pracy w terenie (zwykle w trudnych warunkach spowodowanych sytuacją kryzysową) wskazana jest dobra sprawność fizyczna, a także odporność psychiczna.

Ponadto z racji pełnienia funkcji koordynatora działań związanych z zarządzaniem kryzysowym oraz funkcji łącznika pomiędzy różnymi służbami i ośrodkami zarządzania kryzysowego nie jest wskazane, aby pracownik posiadał zaburzenia mowy bądź niepoddające się korekcji zaburzenia słuchu.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** preferowane jest ukończenie studiów na kierunkach wojskowych, bezpieczeństwa wewnętrznego lub administracji.

Ponadto szanse na pracę w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** mają także absolwenci studiów podyplomowych z zarządzania kryzysowego, publicznego zarządzania kryzysowego z elementami logistyki społecznej i bezpieczeństwa narodowego.

W zawodzie mogą pracować także osoby z wykształceniem średnim, posiadające kwalifikacje w zawodzie technik administracji.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** preferowani są kandydaci legitymujący się wykształceniem wyższym (m.in. na kierunkach związanych z wojskowością, bezpieczeństwem wewnętrznym oraz administracją) lub dyplomem potwierdzającym kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym technik administracji (AU.68 Obsługa klienta w jednostkach administracji), uzyskanym po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu potwierdzanego dyplomem Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, a ponadto posiadają:

- co najmniej trzyletni staż pracy w strukturach związanych z obronnością,
- dobrą znajomość obsługi komputera (pakiet Office) i urzędzeń biurowych,
- doświadczenie zawodowe związane z zagadnieniami mobilizacji¹²,
- wiedzę z zakresu zasad postępowania z dokumentami niejawnymi³,
- poświadczenie bezpieczeństwa do dokumentów niejawnych (poufnych),
- znajomość przynajmniej jednego języka obcego na poziomie B2 (preferowany jest język angielski),
- prawo jazdy kategorii B.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik zarządzania kryzysowego może:

- w miarę nabywania doświadczenia, umiejętności i wiedzy awansować na wyższe stanowiska: od specjalisty zarządzania kryzysowego, po kierownika w centrach zarządzania kryzysowego (na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim), a następnie również na szczeblu centralnym (Rządowe Centrum Bezpieczeństwa),
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez placówki zarządzania kryzysowego, stowarzyszenia lub wyspecjalizowane ośrodki szkoleniowe,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie i/lub szkolenie w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Osoba wykonująca zawód **pracownik zarządzania kryzysowego** ma możliwość:

- potwierdzania kompetencji zawodowych w instytucjach edukacji formalnej (uczelnie wyższe, instytucje naukowe) na studiach I i II stopnia na kierunkach wojskowych, bezpieczeństwa wewnętrznego i administracji,

- uzyskania dyplomu ukończenia studiów podyplomowych z zakresu zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa wewnętrznego oraz bezpieczeństwa narodowego,
- potwierdzenia kompetencji przystępując do egzaminu potwierdzającego kwalifikację AU.68 Obsługa klienta w jednostkach administracji, w ramach zawodu pokrewnego technik administracji, także w trybie eksternistycznym. Po zdaniu egzaminu uzyskuje się dyplom wydawany przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną, potwierdzający kwalifikację w zawodzie.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Specjalista administracji publicznej	242217
Specjalista zarządzania kryzysowego	242227
Technik administracji ^S	334306

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Realizowanie planów i określanie sposobów działania w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, reagowania kryzysowego i odbudowy.
- Z2 Informowanie odpowiednich służb oraz instytucji o zaistniałej sytuacji kryzysowej.
- Z3 Identyfikowanie zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym lub siłami natury oraz planowanie zapobiegania tym zagrożeniom na terenie danego obszaru.
- Z4 Pełnienie całodobowego dyżuru w czasie sytuacji kryzysowej.
- Z5 Koordynowanie działań służb, inspekcji i straży oraz innych podmiotów biorących udział w działaniach ratunkowych na określonym terenie.
- Z6 Współdziałanie z odpowiednimi instytucjami i służbami w zakresie ochrony przed zdarzeniami kryzysowymi i usuwania ich ewentualnych skutków.
- Z7 Koordynowanie przedsięwzięć szkoleniowych w zakresie prowadzenia akcji ratunkowej i udzielania pomocy poszkodowanym.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i wdrażanie zarządzania kryzysowego

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i wdrażanie zarządzania kryzysowego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Realizowanie planów i określenie sposobów działania w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, reagowania kryzysowego i odbudowy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy (ustawy, rozporządzenia) z zakresu zarządzania kryzysowego, a także przepisy i reguły postępowania dotyczące określonego regionu (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwały gminy, istotne dokumenty i specyfikacje); Infrastrukturę regionu (szpitale, drogi, sieci ewakuacyjne); Dane demograficzne (liczba i rozmieszczenie ludności na określonym obszarze). 	<ul style="list-style-type: none"> Weryfikować efektywność wdrożenia i realizacji planów, programów i procedur związanych z zarządzaniem kryzysowym w oparciu o aktualne przepisy; Realizować plany w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym w oparciu o infrastrukturę regionu; Analizować dane demograficzne.
Z2 Informowanie odpowiednich służb oraz instytucji o zaistniałej sytuacji kryzysowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady działania odpowiednich służb (policja, straż pożarna, straż miejska, pogotowie, wojsko, pomoc społeczna); Zasady postępowania związanego z ochroną poszkodowanej ludności; Zasady zabezpieczania obszaru dotkniętego zdarzeniem, które doprowadziło do sytuacji kryzysowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikować zagrożenia i określać podmioty odpowiedzialne za bezpośrednie udzielenie natychmiastowej pomocy; Reagować na sytuację kryzysową zgodnie z zasadami ochrony ludności; Efektywnie pośredniczyć w komunikacji pomiędzy ośrodkami zarządzania kryzysowego; Planować i zabezpieczać teren dotknięty sytuacją kryzysową.
Z3 Identyfikowanie zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym lub siłami natury oraz planowanie zapobiegania tym zagrożeniom na terenie danego obszaru	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zmiany zachodzące zarówno w gospodarce światowej jak i lokalnej; Trendy społeczno-ekonomiczne (światowe i lokalne); Historię zagrożeń i sytuacji kryzysowych, które wystąpiły na danym obszarze w ostatnim czasie; Zasady sporządzania raportów, analiz i zestawień dotyczących zidentyfikowanych zagrożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> Identyfikować zmiany zachodzące w gospodarce światowej i lokalnej; Interpretować dane statyczne i na ich podstawie przedstawiać prognozy dotyczące ekonomii, demografii i eksploatacji przestrzeni na danym obszarze; Przewidzieć możliwe konsekwencje wystąpienia zidentyfikowanych wcześniej zjawisk; Przygotowywać raporty, analizy, zestawienia dotyczące zidentyfikowanych zagrożeń dla podmiotów decyzyjnych (prezydent miasta, burmistrz, wójt) w celu podjęcia przez nie odpowiednich działań prawnych.

Z4 Pełnienie całodobowego dyżuru w czasie sytuacji kryzysowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępne kanały komunikacji⁵; • Procedury funkcjonowania i informowania poszczególnych instytucji oraz służb; • Aktualne dokumenty strategiczne w zakresie obrony kraju i obywateli; • Podstawowe założenia i sposoby realizacji działań międzynarodowych w zarządzaniu kryzysowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikować się zarówno bezpośrednio, jak i za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych (komputer, telefon); • Podawać oraz uzyskiwać informacje od poszczególnych instytucji oraz służb; • Odbierać, analizować i przekazywać informacje o zagrożeniu; • Oceniać skalę zagrożenia i na tej podstawie podejmować decyzję o poinformowaniu stosownych instytucji oraz służb.
Z5 Koordynowanie działań służb, inspekcji i straży oraz innych podmiotów biorących udział w działaniach ratunkowych na określonym terenie	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Struktury służb, inspekcji i straży biorących udział w działaniach ratowniczych na danym obszarze; • Topografię danego obszaru; • Przepisy dotyczące bezpieczeństwa w trakcie prowadzenia akcji ratowniczych; • Procedury zarządzania kryzysowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zawiadamiać odpowiednie służby, a także koordynować prowadzone przez nie działania ratunkowe w sytuacji stresu i zagrożenia; • Poruszać się po danym terenie oraz przewidywać potencjalne skutki sytuacji kryzysowych uwarunkowanych charakterystyką obszaru; • Przeprowadzać akcje ratownicze zgodnie z obowiązującymi przepisami i wytycznymi; • Stosować procedury zarządzania kryzysowego.
Z6 Współdziałanie z odpowiednimi instytucjami i służbami w zakresie ochrony przed zdarzeniami kryzysowymi i usuwania ich ewentualnych skutków	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Szereg czynności, które należy podjąć w celu minimalizacji lub eliminacji zagrożenia; • Listę osób, które muszą zostać powiadomione i włączone do realizacji zadania; • Zakres kompetencji wszystkich podmiotów, z którymi współpracuje podczas zarządzania kryzysowego; • Wielkość zasobów, jakimi dysponują poszczególne służby i instytucje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażać stworzone wcześniej plany zapobiegania i usuwania skutków zdarzeń kryzysowych; • Komunikować się w sposób jasny i zrozumiały nawet pod presją stresu, zagrożenia i innych czynników psychologicznych z podmiotami włączonymi w realizację zadania; • Przydzielać poszczególne zadania odpowiednim podmiotom (zgodnie z zakresem ich kompetencji) podczas zarządzania kryzysowego; • Dysponować zasobami (służby ratunkowe i porządkowe, maszyny) w celu optymalnego ich wykorzystania podczas usuwania skutków zdarzeń kryzysowych.

Z7 Koordynowanie przedsięwzięć organizacyjnych, przygotowawczych i szkoleniowych w zakresie prowadzenia akcji ratunkowej i udzielania pomocy poszkodowanym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Listę placówek, w których niezbędne jest przeprowadzenie działań szkoleniowych; • Listę osób i instytucji, które wymagają pogłębionego szkolenia; • Podmioty specjalizujące się w prowadzeniu akcji szkoleniowych w zakresie akcji ratunkowych i udzielania pomocy; • Istotę prowadzenia tego rodzaju szkoleń i płynące z tego korzyści (wzrost świadomości społecznej, zwiększenie szans na udzielenie wzajemnej pomocy przez obywateli). 	<ul style="list-style-type: none"> • Oceniać poziom przeprowadzonych szkoleń i ich bezpośrednich efektów widocznych w sposobie funkcjonowania szkolonych podmiotów; • Diagnozować potrzeby szkolonych podmiotów w zakresie przeprowadzania akcji ratunkowych i udzielania pomocy; • Oceniać programy podmiotów specjalizujących się w szkoleniach pod kątem ich aktualności i przydatności dla wzrostu bezpieczeństwa i świadomości potencjalnych zagrożeń; • Propagować szkolenia z zakresu przeprowadzania akcji ratunkowych w celu zwiększenia świadomości społecznej.

3.3. Kompetencje społeczne

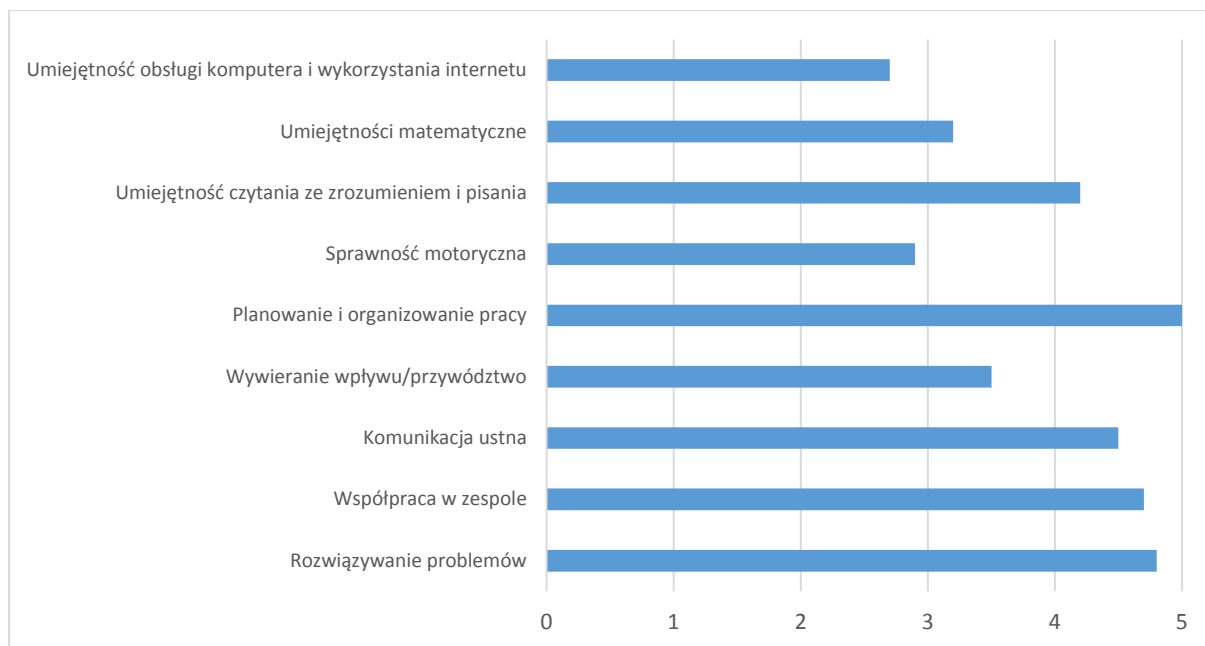
Pracownik w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań związanych z zarządzaniem kryzysowym.
- Przestrzegania zasad uczciwości, rzetelności, poufności oraz standardów etycznych i norm zawodowych.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w zakresie zarządzania kryzysowego.
- Podejmowania współpracy z innymi osobami, działami i instytucjami w ramach działań w zakresie zarządzania kryzysowego.
- Prowadzenia efektywnej komunikacji zarówno ze współpracownikami, jak i z obywatelami.
- Rozwijania własnej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych w zakresie zarządzania kryzysowego.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **pracownik zarządzania kryzysowego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pracownik zarządzania kryzysowego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pracownik zarządzania kryzysowego, zależnie od doświadczenia zawodowego i posiadanych kwalifikacji, może znaleźć zatrudnienie w instytucjach administracji państwowej¹ i samorządowej różnego szczebla na terenie całego kraju.

Ponadto może zostać zatrudniony przez prywatne przedsiębiorstwa, jak choćby duże firmy z obszaru transportu i komunikacji oraz firmy zajmujące się organizacją imprez masowych w dziale odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i zapobieganie sytuacjom kryzysowym. Oferty pracy dotyczą różnych części Polski, jednak ich dostępność jest ograniczona.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (w 2018 r.) osoba zainteresowana podjęciem pracy w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** może:

- ukończyć studia wyższe I i II stopnia oraz studia podyplomowe z zakresu wojskowości, bezpieczeństwa wewnętrznego lub administracji,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji AU.68 Obsługa klienta w jednostkach administracji, w ramach zawodu pokrewnego technik administracji.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikację wyodrębnioną w ww. zawodzie pokrewnym potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Pracownik zarządzania kryzysowego może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w szkoleniach organizowanych przez:

- firmy szkoleniowe, organizacje zawodowe oraz szkoły wyższe (prywatne i publiczne),
- jednostki administracji państwowej prowadzące działalność edukacyjną.

Szkolenia te dotyczą głównie poszerzania wiedzy z zakresu zarządzania kryzysowego, poznawania praktycznych narzędzi rozwiązywania problemów i konfliktów oraz rozwijania umiejętności asertywnego komunikowania się.

Z reguły organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

Pracownik zarządzania kryzysowego może również doskonalić swoją wiedzę i umiejętności samodzielnie, korzystając ze specjalistycznej literatury oraz czasopism branżowych

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** wynosi z reguły od 2200 złotych do 3400 złotych brutto miesięcznie. Wysokość wynagrodzenia zależy m.in. od:

- regionu Polski,
- rodzaju pracodawcy (miejsce wykonywania pracy),
- wielkości aglomeracji (różnice między wsią a miastem),
- stażu pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>
<https://sedlak.pl/raporty-placowe>
<https://zarobki.pracuj.pl>
<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>
<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pracownik zarządzania kryzysowego** istnieje możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada wzroku skorygowana jest odpowiednimi szklami lub soczewkami, co umożliwi prawidłowe wykonywanie czynności służbowych,
- z dysfunkcją słuchu (03-L), jeśli posiadana wada po skorygowaniu aparatem słuchowym nie utrudnia skutecznej komunikacji.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1401, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1928).
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1897).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 2011 r. w sprawie organizacji i trybu działania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 508).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie określenia organów administracji rządowej, które utworzą centra zarządzania kryzysowego, oraz sposobu ich funkcjonowania (Dz. U. Nr 226, poz. 1810, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Ciekankowski Z.: Rodzaje i źródła zagrożeń bezpieczeństwa. Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie, Warszawa 2010.
- Gołębiowski J.: Zarządzanie kryzysowe na szczeblu samorządowym. Teoria i praktyka. Difin, Warszawa 2015.
- Hausner J.: Administracja publiczna. PWN, Warszawa 2005.
- Lidwa W.: Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2010.
- Łepkowski W.: Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2002.
- Riezanow A.I.: Wielkie katastrofy w historii Ziemi. PWN, Warszawa 1986.
- Rogozińska-Mitrut J.: Podstawy zarządzania kryzysowego. Wydawnictwo Aspra, Warszawa 2010.
- Rysz S.J.: Zarządzanie kryzysowe zintegrowane. Difin, Warszawa 2016.
- Sienkiewicz-Małyjurek K.: Skuteczne zarządzanie kryzysowe. Difin, Warszawa 2015.
- Skowron-Grabowska B.: Centra logistyczne w łańcuchach dostaw. PWE, Warszawa 2010.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik administracji: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/334306.pdf
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal szkoleniowy zawierający opis szkolenia z zakresu zarządzania kryzysowego: <https://www.akademiaparp.gov.pl/szkolenie-biznesowe/A2K/informacje.html>
- Rządowe Centrum Bezpieczeństwa: <https://rcb.gov.pl/zarządzanie-kryzysowe>
- Serwis Zarządzania Kryzysowego: <https://www.czk.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>

- Strona internetowa zawierająca informacje o wysokości zarobków w zawodzie pracownik zarządzania kryzysowego: <https://pl.howmany.eu/ile-zarabia-pracownik-zarządzania-kryzysowego>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów poddyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Administracja państwowa	Funkcja państwa polegająca na praktycznym i bezpośrednim wykonywaniu jego zadań, odróżniana od funkcji ustawodawczej i od wymiaru sprawiedliwości; także zespół organów państwa pełniących tę funkcję.	Hausner J.: Administracja publiczna. PWN, Warszawa 2005
2	Bezpieczeństwo	Ogół warunków i instytucji chroniących państwo i obywateli przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także ochrona ustroju przed zamachami na podstawowe instytucje polityczne państw.	https://sjp.pwn.pl/slowniki/bezpiecze%C5%84stwo.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Dokumenty niejawne	Dokumenty zawierające informacje niejawne, których nieuprawnione ujawnienie spowodowałoby lub mogłoby spowodować szkody dla Rzeczypospolitej Polskiej albo byłoby z punktu widzenia jej interesów niekorzystne.	http://www.ochronainformacji.com.pl/informacje-niejawne [dostęp: 31.10.2018]
4	Infrastruktura krytyczna	Systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, a także usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, instytucji i przedsiębiorców.	Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1401, z późn. zm.), http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070890590/U/D20070590Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]

5	Kanały komunikacji	Różnorodne sposoby wymiany informacji między dwoma lub większą ilością stron/uczestników. Standardowo podzielić je można na środki komunikacji indywidualnej (rozmowa osobista/telefoniczna, korespondencja) oraz środki masowego przekazu (media, komunikatory publiczne). Media indywidualne służą wymianie informacji ze ściśle oznaczonym adresatem (adresatami), zwykle o charakterze prywatnym. Media masowe pośredniczą w wymianie informacji z szeroką grupą osób, zwykle anonimową.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mfiles.pl/pl/index.php/Kana%C5%82_komunikacyjny [dostęp: 31.10.2018]
6	Kłęska żywiołowa	Ekstremalne zjawisko naturalne powodujące znaczne szkody na terenie objętym tym zjawiskiem, pozostawiające po sobie często zmieniony obraz powierzchni ziemi. Powoduje ono również wysokie straty w gospodarce człowieka, może zmienić stan przyrody, a nawet zagrażać życiu ludzkiemu.	Riezanow A.I.: Wielkie katastrofy w historii Ziemi. PWN, Warszawa 1986
7	Koordynowanie	Zapewnienie spójności działań na wszystkich szczeblach zarządzania, utrzymywania i ulepszania trybu działania przedsiębiorstw (organizacji, instytucji) oraz zapewnienia jego ciągłości.	Skowron-Grabowska B.: Centra logistyczne w łańcuchach dostaw. PWE, Warszawa 2010
8	Kryzys	Sytuacja powstała w wyniku załamania się stabilnego dotąd procesu rozwoju, grożąca utratą inicjatywy i koniecznością godzenia się na przyjmowanie niekorzystnych warunków, wymagająca podjęcia zdecydowanych kroków zaradczych.	Łepkowski W.: Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2002
9	Obrona cywilna	System, którego celem jest ochrona ludności, zakładów pracy i urzędów użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu skutków klęsk żywiołowych i katastrof.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1459, późn. zm.), http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19670440220/U/D19670220Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
10	Świadczenia osobiste	Świadczenia osobiste to obowiązek polegający na wykonywaniu różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obrony państwa albo zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków. Świadczenia osobiste mogą być nakładane na osoby posiadające obywatelstwo polskie, które ukończyły szesnaście, a nie przekroczyły sześćdziesięciu lat życia.	Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1459, późn. zm.), http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19670440220/U/D19670220Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
11	Świadczenia rzeczowe	Świadczenia rzeczowe to obowiązek polegający na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele przygotowania obrony Państwa. Świadczenia rzeczowe mogą być nakładane na urzędy i instytucje państwowe oraz przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, a także osoby fizyczne.	Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1459 z późn. zm.), http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19670440220/U/D19670220Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]

12	Zagadnienia mobilizacji	Zagadnienia mobilizacji rozumiane jako efektywne oddziaływanie na zasoby (ludzkie, rzeczowe, finansowe i informacyjne) obejmujące planowanie i podejmowanie decyzji, a także organizowanie, kierowanie i kontrolowanie dla zapewnienia realizacji powierzonych zadań w obszarze rozwiązywania sytuacji kryzysowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Surmański M., Pojęcie „czas wojny” oraz problemy wynikające z jego nieokreśloności w polskim systemie prawnym. Bezpieczeństwo Narodowe, nr II/2014.
13	Zagrożenie	Zjawisko wywołane działaniem sił natury bądź człowieka, które powoduje, że poczucie bezpieczeństwa maleje bądź zupełnie zanika. Dzieli się ze względu na rozmiary (terytorium) na którym występuje, a dodatkowo wyróżnia się także zagrożenia: globalne, regionalne oraz lokalne.	Ciekanowski Z.: Rodzaje i źródła zagrożeń bezpieczeństwa. Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie, Warszawa 2010
14	Zarządzanie kryzysowe	Działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej.	Lidwa W.: Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2010

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.